

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/951/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3112224558
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Zimová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3112224558.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Emílie Zimovej, sudcu Mgr. Ivana Kubínyho a sudkyne JUDr. Gabriely Janákovej v právnej veci navrhovateľov: 1/ C. P., št. občana SR, nar. XX.XX.XXXX, bytom K. D. XXX, 2/ Y. P., št. občianky SR, nar. XX.XX.XXXX, bytom K. D. XXX, obaja zast. Mgr. C. J., advokátom so sídlom P., K. G., G. D. X/B proti odporcovi G. D. D., a. s., so sídlom J., J. 30, IČO: 31 335 004, o určenie neplatnosti právnych úkonov, na odvolanie navrhovateľov proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 13. mája 2014, č.k. 27C/210/2012-69, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti, t. j. v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd napadnutým rozsudkom určil, že zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere číslo 0748631304 zo dňa 04.04.2007 je v časti špecifikovanej vo vyhovujúcom výroku neplatná. Vo zvyšku návrh zamietol a odporcovi nepriznal náhradu trov konania.

Rozhodol tak o návrhu, ktorým sa navrhovatelia domáhali určenia neplatnosti zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, ako aj zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti a neplatnosti dohody o vydaní a vyplnení bianko zmenky. Alternatívne sa domáhali uloženia povinnosti odporcovi zdržať sa výkonu záložného práva a napokon žiadali zaplatenie primeraného zadostučinenia 2000 euro. Návrh bol odôvodnený tým, že uvedené zmluvy obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky v takom rozsahu, že to spôsobuje ich neplatnosť ako celku. Zaplatenie zadostučinenia v peniazoch požadovali ako náhradu nemajetkovej ujmy spočívajúcej v strese, ktorý im bol spôsobený konaním odporcu v situácii kedy sa dostali do omeškania so splácaním úveru.

Skutkový základ napadnutého rozhodnutia predstavovali zistenia, že v roku 2007 kúpili navrhovatelia rodinný dom za kúpnu cenu 29 875 euro, pričom na úhradu kúpnej ceny použili úver poskytnutý odporcom vo výške 29 410 euro, ktorého splácanie bolo zabezpečené záložným právom k predmetnej nehnuteľnosti, zriadeným na základe záložnej zmluvy odporcu a pôvodných vlastníkov. Navrhovatelia dlh riadne splácali do augusta 2009 a následne sa dostali do omeškania, v dôsledku čoho odporca v septembri 2010 od zmluvy odstúpil. Ku dňu odstúpenia od zmluvy predstavovala dlžná suma 28 628,33 eura. Následne navrhovatelia na dlh nepravideľne čiastočne plnili k čomu naposledy došlo vo februári 2012. V novembri 2013 predstavovala dlžná suma 36 922 euro z čoho titulom istiny 28 494 euro a titulom úrokov 8428 euro. Odporca domáhajúc sa zaplatenia dlhu pristúpil k výkonu záložného práva, jeho výkon však prestal realizovať v dôsledku nariadenia predbežného opatrenia požadovaného navrhovateľmi.

Vo vyhovujúcej časti určil súd neplatnosť troch jednotlivých zmluvných podmienok z dôvodu neurčitosti, nezrozumiteľnosti, prípadne rozporu so zákonom (§ 37 ods. 1 a § 39 občianskeho zákonníka).

V zamietavej časti odôvodnil rozhodnutie tým, že navrhovateľmi napadnuté zmluvy neobsahujú neprijateľné zmluvné podmienky v zmysle § 53 občianskeho zákonníka. V tomto smere navrhovateľom vytykal že neuviedli žiadne konkrétne skutkové okolnosti, z ktorých vyvodili záver o neprijateľnosti zmluvných podmienok. Tento stav nepovažoval za prekážku preskúmania zmluvných podmienok z úradnej povinnosti, videl v ňom však sťaženie prieskumu v dôsledku nedostatku skutkových okolností. Súd prvého stupňa na podporu svojich záverov tiež uviedol, že rozhodovacia prax súdov vo veciach úverových produktov stavebného sporenia, špecifikovaná okresným súdom odkazom na konkrétne rozhodnutia, vydané v konaniach o zaplatenie dlhov z úverov doposiaľ nekonštatovala neprijateľnosť zmluvných dojednaní namietaných navrhovateľmi. Vzhľadom na to, že navrhovatelia spočiatku dlh riadne plnili a neplatnosti sa začali dovoľávať až potom, ako sa dostali do nepriaznivej finančnej situácie a bolo pristúpené k výkonu záložného práva, považoval súd prvého stupňa návrh za účelový.

Čo sa týka zmluvy o zriadení záložného práva v tejto časti odôvodnil súd prvého stupňa svoje rozhodnutie nedostatkom naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pretože účastníkmi záložnej zmluvy boli aj predchádzajúci vlastníci nehnuteľnosti, ktorí však neboli účastníkmi konania.

Návrh na uloženie povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva zamietol súd prvého stupňa s odôvodnením, že v danom prípade nie je výška dlhov (cca 30 644 euro) neprimeraná k hodnote zálohu (cca 70 400 euro), a to aj s prihliadnutím na to, že navrhovatelia nie sú schopní dlh vcelku uhradiť a ani neuviedli akými iným spôsobom by boli ochotní a schopní dlh voči odporcovi splniť.

Finančné zadostučinenie súd 1. stupňa navrhovateľom nepriznal, pretože vzhľadom na výsledok konania nemožno konštatovať že by navrhovatelia porušenie práva na ochranu spotrebiteľa uplatnili úspešne.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p. a odporcovi náhradu trov konania nepriznal, pretože si ich neuplatnil.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podali odvolanie navrhovatelia a žiadali rozsudok v napadnutej časti zmeniť a návrhu vyhovieť. Napadnutému rozhodnutiu vyčítali záver o posúdení zmluvy účastníkov ako absolútneho obchodu a poukázali na rozhodnutia krajských súdov konštatujúcich potrebu aplikácie občianskeho zákonníka. Nesúhlasili tiež so záverom súdu prvého stupňa, že by neuviedli žiadne okolnosti spôsobujúce hrubý nepomer v právach a povinnostiach účastníkov. Takéto tvrdenia boli už predmetom žaloby, a to v jej bode 4., kde uvedené zmluvné podmienky je potrebné všetky hodnotiť ako neprijateľné. Za neprimerané považovali, aby súd extenzívnym spôsobom vyžadoval od spotrebiteľov hodnotenie skutkových a právnych otázok zmluvy o úvere. Ohľadom použitia zmenky v spotrebiteľskom vzťahu, poukázali navrhovatelia na povinnosť súdu neprihliadať na jej abstraktnosť a prísnu formálnosť a aj v tomto prípade poskytnúť ochranu spotrebiteľa tak, aby neprijateľnými podmienkami nebol vôbec viazaný. Práve to, že v minulosti bola zmenka umožnená v spotrebiteľských vzťahoch explicitnou právnou úpravou svedčí o tom, že tento inštitút predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Navrhovatelia v odvolaní tvrdili, že úverová zmluva neobsahuje údaj o RPMN, z čoho vyplýva že odporca nikdy nemal a ani nemá nárok na úroky a poplatky. Za nesprávny považovali tiež záver okresného súdu o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane navrhovateľov 1 a 2, pretože navrhovatelia kúpnu zmluvou vstúpili do práv a povinností pôvodný záložcov. Ohľadom nároku na zdržanie sa výkonu záložného práva poukázali na nariadené predbežné opatrenie, ktoré bolo vydané po dôslednom prehodnotení daného právneho a skutkového stavu, pričom toto rozhodnutie bolo potvrdené aj Krajským súdom v Trenčíne. Čo sa týka výšky dlžnej sumy, mali navrhovatelia za to že ju súd prvého stupňa ustálil arbitrárne na výšku stanovenú odporcom bez možného objektivizovania. Navrhovatelia nesúhlasili ani s tým že cenu nehnuteľností opakovane stanovenú viacerými znaleckými posudkami je v tomto čase možné ustáliť na sume 70 400 euro. Záverom odvolania navrhovatelia zdôraznili ignoráciu odporcu k pokusom navrhovateľa 1/ o mimosúdne riešenie sporu. Dôvody odvolania právne kvalifikovali podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. b), písm. c), písm. d), písm. f) O.s.p.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľov nevyjadril.

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 212 ods. 1 O.s.p. v medziach odvolania a zistil, že je potrebné rozsudok okresného súdu potvrdiť podľa § 219 ods. 1, ods. 2 O.s.p., pretože je vo výroku vecne správny. Rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu.

Preskúmaním napadnutého rozhodnutia krajský súd zistil, že navrhovateľmi uplatnené odvolacie dôvody nie sú naplnené. Podľa obsahu odvolania však uplatnili navrhovatelia iba odvolacie dôvody podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. d) a písm. f) O.s.p. Inú vadu konania ako odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p. navrhovatelia v odvolaní neuvádzajú a z napadnutého rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho ani nevyplýva. Rovnako z obsahu odvolania nevyplýva námietka neúplného zistenia skutkového stavu v dôsledku nevykonania navrhnutých dôkazov, pretože navrhovatelia v odvolaní neuvádzajú žiaden dôkaz, ktorý by navrhovali a nebol vykonaný.

Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. spočíva vo všeobecnosti predovšetkým v nesprávnom postupe okresného súdu pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom je to, že okresný súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané či vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

Nesprávne právne posúdenie veci ako odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. je podľa súdnej praxe dané v prípade mylnej aplikácie a výkladu právnej normy na zistený skutkový stav alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav vôbec nemožno použiť.

Ohľadom jednotlivých skutkových a právnych záverov sa krajský súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. a v tomto smere ho ďalej k jednotlivým dôvodom odvolania prezentuje, prípadne dopĺňa na zdôraznenie jeho správnosti.

Námietka odvolateľov o nesprávnom posúdení zmluvy účastníkov ako absolútneho obchodu neobstoí. Okresný súd správne konštatoval, že zmluva o úvere sa riadi Obchodným zákonníkom, čo však nevyučuje aplikáciu ustanovení na ochranu spotrebiteľa a tieto aj následne v rozhodnutí aplikoval.

Dôvodná nie je ani námietka vyžadovania extenzívneho hodnotenia skutkových a právnych otázok zmluvy o úvere od spotrebiteľov. V tomto smere okresný súd dôvodne vytykal nedostatok popisu konkrétnych prejavov a dopadov neprijateľných zmluvných podmienok na navrhovateľov v tomto konkrétnom vzťahu. Prieskum neprijateľnosti zmluvných podmienok však z tohto dôvodu neodoprel. Je potrebné sa stotožniť so záverom okresného súdu, že bez popísania dopadov neprijateľných zmluvných podmienok v konkrétnom právnom vzťahu, môže súd preskúmať tieto podmienky iba vo všeobecnej rovine vychádzajúc z predpokladaného chodu udalostí. Prieskum neprijateľnosti zmluvných podmienok pri znalosti ich konkrétnych dopadov by pritom mohol otvoriť otázky, ktoré iba pri zovšeobecnených hľadiskách nevyjdú najavo. Práve v tomto spočíval poukaz okresného súdu na nedostatok skutkových okolností nasvedčujúcich neprijateľnosti zmluvných podmienok. Rozhodne sa nejednalo o požiadavku na extenzívne skutkové a právne hodnotenie veci, ale iba o poukázanie na pozitívny prínos dôsledného popisu skutkového stavu.

Správne bolo aj odôvodnenie okresného súdu ohľadom platnosti dohody o použití a vyplnení zmenky, ktoré okresný súd založil na tom, že v istom časovom období bola zmenka ako zabezpečovací prostriedok prípustná aj v spotrebiteľských vzťahoch. Nie je zrejmé, ako z tejto skutočnosti navrhovatelia dohodujú v odvolaní neplatnosť dohody o použití zmenky pre neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Pritom sami argumentujú tým, že spotrebiteľských vzťahoch musí súd zvoliť osobitný prístup k posudzovaniu abstraktnosti a prísnej formálnosti zmenky. Práve tento prístup je náležitým pri posudzovaní zmienek pochádzajúcich zo spotrebiteľských vzťahov založených v období, kedy bolo použitie zmenky v týchto vzťahoch prípustné. Spočíva však v samotnom hodnotení zmenky a nie je principiálne založený na neplatnosti dohody o jej použití.

Krajský súd sa tiež stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia ohľadom povinnosti uvádzania údajov RPMN v predmetnej zmluve a záver o tom, že sa v posudzovanom prípade jedná o výnimku z povinnosti uvádzania RPMN považuje za správny.

Rovnako správny bol aj záver o okruhu účastníkov súdneho konania o neplatnosť zmluvy, založený na principiálnom východisku, že účastníkom konania o neplatnosti právneho úkonu musia byť všetci účastníci dotknutého právneho úkonu. Tento prístup vychádza zo záväznosti súdneho rozhodnutia (§ 159 ods. 2 O.s.p.), ktorá v prípade posudzovania platnosti právneho úkonu musí byť daná voči všetkým jeho účastníkom. K istej modifikácii dochádza iba v prípade univerzálnej sukcesie, ku ktorej v danom prípade nedošlo.

Čo sa týka odvolacieho dôvodu ohľadom rozhodnutia o návrhu na uloženie povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva, ktorý bol založený na právoplatne nariadenom predbežnom opatrení tohto obsahu, je v rozpore s povahou, účelom a spôsobom rozhodovania o predbežnom opatrení také stanovisko navrhovateľov, podľa ktorého je predbežné opatrenie založené na dôslednom prehodnotení právneho a skutkového stavu. Naopak predbežné opatrenie predstavuje prostriedok dočasnej úpravy pomerov účastníkov, jedná sa o operatívne rozhodnutie nevyžadujúce dokazovanie a v žiadnom prípade neprejudikuje výsledok sporu.

Napokon je potrebné sa v plnom rozsahu stotožniť aj s odôvodnením okresného súdu čo do otázky primeranosti použitia záložného práva na zabezpečenie predmetného dlhu. Okresný súd správne vychádzal z pomeru výšky dlhu a hodnoty zálohu ako aj z neexistencie iných možností navrhovateľov uhradiť dlho voči odporcovi. Pre účely posúdenia pomeru výšky dlhov a hodnoty zálohu bolo dostatočné, ak okresný súd vychádzal zo zostatku dlhu uvádzaného odporcom, pretože k podstatným námietkam navrhovateľov majúcim dopad na výšku dlhu sa okresný súd vyjadril v odôvodnení iných častí rozhodnutia (napr. poplatok za spracovanie úveru, poplatok za vedenie účtu stavebného sporenia, poplatok za zmenku) a iné zložky dlhu navrhovateľa ako nedôvodné nenamietali.

Čo sa týka poukazu navrhovateľov na ignoráciu odporcu k pokusom navrhovateľa 1/ o mimosúdne riešenie sporu, táto okolnosť je v posudzovanej veci podružná. Z časového priebehu udalostí od vzniku omeškania navrhovateľov však nevyplýva, že by navrhovateľom nebol poskytnutý dostatočný priestor na konštruktívny prístup k vyriešeniu ich omeškania a ani to, že by odporca nemal záujem na riešení veci.

Vzhľadom na uvedené bolo rozhodnutie v napadnutej časti vecne správne a krajský súd ho preto potvrdil, vrátane závislého výroku o trovách konania správne vychádzajúceho z nepatrného neúspechu odporcu a založeného na ustanovení § 142 ods. 3 O.s.p.

Odporcovi, ktorému by v odvolacom konaní patrila náhrada trov podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. krajský súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože ju neuplatnil postupom podľa § 151 O.s.p.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.